

Слово
про Б. Є. Патона

Є. Л. Кордюм

Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного
Національної академії наук України, Київ, Україна

СЛОВО ПРО Б. Є. ПАТОНА

Надбання космічної біології в Україні мають міжнародне визнання, яскравим свідченням чого стало прийняття України у 2000 р. сьомим членом до Міжнародної робочої групи з космічної біології та медицини, до складу якої на той час входили Англія, Європейське космічне агентство, Канада, Німеччина, США, Франція та Японія. Досягнення українських вчених у вивченні впливу факторів космічного польоту на ріст та розвиток живих істот були б неможливими без постійної уваги Президента Національної академії наук Бориса Євгеновича Патона до цієї галузі космічних наук. Жвавий інтерес Бориса Євгеновича до результатів досліджень, щире бажання зрозуміти суть питання і допомогти неодмінно сприяли успіху у подоланні труднощів, які виникали при проведенні наземних експериментів, особливо при підготовці польотних. У 70-ті та 80-ті роки Борис Євгенович неодноразово зустрічався з космонавтами, які брали участь у проведенні біологічних експериментів на орбіті, зокрема з Георгієм Михайловичем Гречком, який разом з українськими вченими був удостоєний Державної премії України в галузі науки та техніки у 1979 р. за цикл робіт «Мікроорганізми в космічному польоті». З 1993 р. у дослідженнях з космічної біології та медицини беруть участь 12 інститутів та Національний ботанічний сад НАН України. Постійну підтримку Борис Євгенович надавав підготовці та проведенню Спільного українсько-американського кос-

мічного біологічного експерименту з участю українського космонавта-дослідника Леоніда Каденюка, що стало видатною подією космічної галузі України. Експеримент відбувся на борту шатла «Колумбія» під час 87-ї місії 19 листопада — 5 грудня 1997 р. З боку України в ньому брали участь шість установ НАН України, з боку США — п'ять університетів та Космічний центр ім. Кеннеді. Нам, вченим НАН України, було дуже приємно зустрічатися з Борисом Євгеновичем у Космічному центрі ім. Кеннеді після старту космічного корабля «Колумбія» 19 листопада 1997 р., куди він прибув у складі Урядової делегації України. Події підготовки та проведення Експерименту (1995—1998 рр.) описано в науково-довідковому виданні «Рослини в космосі», яке було опубліковане на українській та англійській мовах у 2007 р. і одержало в 2011 р. Премію Міжнародної академії астронавтики.

Життя іде вперед і наука іде вперед. Вирішуються назрілі питання, але постають нові у світлі сьогодення, виникають нові проблеми, ведеться пошук нових шляхів для їхнього вирішення. Космічні біологи України звичайно перебувають на передніх рубежах світової науки, що вимагає багато енергії, повсякденних зусиль та наснаги. Але вчені спокійно виконують нові завдання та долають певні труднощі, знаючи, що завжди можуть звернутися до Бориса Євгеновича і зустріти дружню посмішку, пораду та допомогу.